

TOPLANTI, YAYIN TANITIMI

XV. CIEPO Kongresi'nde (Londra, 8-12 Temmuz 2002) Bilim Tarihi

Fransızca adını oluşturan kelimelerin ilk harfleriyle CIEPO olarak tanınan Comité International d'Etudes Pré-Ottomanes et Ottomanes (Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Komitesi) 1972 yılında, Bursa'da düzenlenen bir toplantıda, sekiz millete mensup bilim adamları tarafından kurulmuştur. Türklerin Anadolu'ya gelişinden Osmanlı Devleti'nin sona ermesine kadar olan dönemde (1071-1922) Türk dünyasının çeşitli yönlerinin araştırılmasını hedef alan ilk uluslararası birliktir. Kurucuları arasında Ömer Lütfi Barkan, Alessio Bombaci ve Claudé Cahen bulunmaktadır. Komitenin iki senede bir düzenli olarak gerçekleştirdiği sempozyumlar (Napoli, Hamburg, Sarayevo, Cenca, Tunus, Peç, Minneapolis, Jérusalem, Ankara, Amsterdam, Prag) kısa sürede çok sayıda uzman bilim adamını kendisine çekmiştir. Komite, bu sempozyumlar dışında, "surérogatoire" (söz verilen konuların ötesinde) toplantılar da düzenlemektedir.

London School of Economics'in Aldwich'teki binalarında toplanan XV. CIEPO Kongresi'nin bir özelliği de, Türk bilim tarihine ait oturum ve bildiriler içermesi olmuştur. Böylelikle, Türk siyaset, sanat, edebiyat ve iktisat tarihi yanında, bilim tarihi de sayısı gittikçe artan bildirilerle temsil edilmiştir. Bildiriler, değişik bilim ve teknikleri (fizik, tıp, astronomi, coğrafya, haritacılık, mühendislik, ulaştırma vb dallar) sosyal, kültürel ve müessese boyutuyla birlikte incelemiştir. Kongre'deki bilim tarihi oturumlarını düzenleyen F. Günergun'un girişimiyle sempozyuma katılan ve bilim tarihi veya yakın konularda çalışan bilim adamlarının sundukları bildiriler aşağıda sıralanmıştır:

“The Ottomans and the Eyeglasses” (Feza Günergün, İÜ); “Notes on the Introduction of Einstein’s Relativity Theory to Turkey (Meltem Kocaman, İÜ); “Clock Rooms and Clocktowers: Public Timetelling in the late Ottoman Empire (Klaus Kresier, Bamberg Üniversitesi, Almanya); “The Relation Between Science and Powers during the Period from Late Ottoman Empire to Turkey (Gediz Akdeniz, İÜ); “Accidents, Bandits and Terrorism: Work Hazards on Ottoman Railways” (Peter Mentzel, State University, Utah, USA); “A New Manuscript by Katip Çelebi” (Fikret Sarıcaoğlu, İÜ); “The Institute of Geology at Istanbul Darülfünun and the Activities of Walther Penck (1888-1923) in Turkey” (Sevtap Kadioğlu, İÜ); “Map-making in Ottoman Manuscripts of the 17th and Early 18th Centuries: A Professional Domain of Scribes, Painters or Cartographers?” (Sonja Brentjes, Berlin, Almanya); “British Seamen’s Hospital in Istanbul” (Nuran Yıldırım, İÜ); “Did the Ottoman Attain Enlightenment Through Defeat in Warfare” (Max Kortepeter, New York Üniversitesi, USA). F.G.

Gülnur ve Mert Sandalcı, *Belgelerle Türk Eczacılığı*, c.IV/1 ve c.IV/2, Dr. Nejat F. Eczacıbaşı Vakfı, İstanbul 2000 ve 2001, 205 ve 246 sayfa.

Tarih araştırmaları büyük ölçüde yazılı belgelere dayanır. Ancak eczacılık tarihini yazarken, araştırmacı, yazılı belgelerin dışında eczacı dükkanında bulunan çeşitli malzemelere de başvurmak zorundadır. Bu malzemeler arasında müstahzar kutuları ve şişelerinin önemli bir yeri vardır. Bunlar olmadan, belli bir dönemin eczacılık tarihini yazmak olanaksızdır. Zira bu şişe ve kutuların üzerindeki bilgiler, ilgili dönemde faaliyet gösteren eczacılar, eczahaneler, hazırlanan ilaçların isimleri, bileşimleri, günlük dozaj, eczacılık dili, ambalajlama teknikleri ve hatta kullanılan ağırlık ölçüleri gibi çok çeşitli konularda bize bilgi sağlar.

Gülnur ve Mert Sandalcı’nın yıllar boyu emekle topladıkları koleksiyonun yalnızca bir parçası olan müstahzar kutuları ve şişeleri, *Belgelerle Türk Eczacılığı IV*’ün iki nefis cildi içinde bizlere sunulmaktadır. Her şişe ve kutu, Sandalcı çifti tarafından büyüteç altına alınmış, malzeme üzerinde yer alan kayıtlar hakkında derin araştırmalar yapılarak toplanan bilgiler okuyucuya sunulmuştur. Dolayısıyla bu eser, bir katalog -olmaktan çok ileri gitmiş ve bir eczacılık tarihi kitabına dönüşmüştür. Eserde, tanımadığımız birçok eczacının biyografisini hatta resmini, eczanesinin yerini ve akibetini, müstahzarın hangi hastalıkların tedavisinde kullanıldığını, eczacının yaptığı diğer müstahzarlar ve hatta, eğer hayatta ise, onunla yapılan bir söyleşiyi bulmak mümkündür. G. ve M. Sandalcı, sabırlı ve inatçı araştırmalar sonucu, bazen müstahzarını sergiledikleri eczacının iki kuşak sonrası torunlarına ulaşmışlar ve onlardan aldıkları özgün bilgileri yayınlamışlardır.